Kulttuuritoimitus, ks.kulttuuri@kainuunsanomat.fi. Fax 08-623 013
Eero Marttinen puh. 08-6166 353, eero.marttinen@kainuunsanomat.fi
Sinikka Viirret puh. 08-6166 352, sinikka.viirret@kainuunsanomat.fi
Osoite: PL 150 87101 KAJAANI

Oulujärvi-kantaatti uutenavuotena Sotkamossa

Kajaani *Oulujärvi-kantaatti,* jonka **Risto Vähäsarja** on säveltänyt **Ritva Hakkaraisen** tekstiin kuullaan uudenvuodenpäivänä lauantaina Sotkamon kirkossa. Teoksen esittävät soitinyhtye ja noin 80 hengen kuoro, jonka laulajat on koottu pääosin Sotkamosta, Suomussalmelta ja Vaalasta.

Solisteina laulavat baritoni**Tuomo Häkkilä**, basso **Jaakko Hietikko**, sopraano **Kirsi Thum**, tenori **Martti Niskanen**, altto **Helena Haataja**, baritoni **Juha Vähäsarja**, sekä **Anna-Mari** ja **Maiju Rumpunen**.

Kantaatin jälkeen kirkkoherra **Erkki Marin** lausuu uudenvuodentervehdyksen ja yhdessä lauletaan *Maa on niin kaunis*. Lopuksi on kaikille tarkoitettu uudenvuoden kahvitus seurakuntatalolla.

Klo 15 alkavaan konserttiin kutsutaan ihmisiä ympäri Kainuuta ja siihen on vapaa pääsy. (*KS*)

Nukketeatteri Katputli sai kohdeapurahan

Helsinki Taiteen keskustoimikunta ja valtion taidetoimikunnat ovat jakaneet vuoden 2005 kohdeapurahat. Kajaanilainen **Elviira Davidow** ja työryhmä saivat 4 650 euron näyttämötaiteen kohdeapurahan. Avustus käytetään **Pekka Strengin** tuotantoon perustuvan tanssillisen nukketeatteriesityksen tuottamiseen.

Valtion taidetoimikuntien taiteenaloilleen – kirjallisuus, muotoilu, elokuva-, kuva-, näyttämö-, rakennus-, sävel-, tanssi- ja valokuvataide – jakamien apurahojen lisäksi taiteen keskustoimikunta jakaa kohdeapurahoja arvostelijoille, mediataiteeseen, sirkustaiteeseen sekä taidemuotojen väliseen toimintaan.

Hakemuksia saapui 1 285 kappaletta, joista apuraha myönnettiin 267 hakijalle. *(KS)*

Suomalainen kirjallisuus kiinnostaa Ukrainassa

Helsinki Suomalainen kirjallisuus kiinnostaa Ukrainassa. Tänä vuonna ukrainaksi on julkaistu **Arto Paasilinnan** *Ulvova mylläri*, **Tove Janssonin** kolme ensimmäistä muumitarinaa ja valitut novellit, **Mika Waltarin** *Suuri Illusioni*, **Aleksis Kiven** *Seitsemän veljestä* ja Suomen ensimmäisen Ukrainan-suurlähettilään **Herman Gummeruksen** muistelmat.

Suomalaista käännöskirjallisuutta julkaisee neljä kustantajaa. Aktiivisin niistä on lviviläinen Kalvaria. Se suunnittelee julkaisevansa ensi vuonna ainakin kolme suomalaista kirjaa, niiden joukossa **Väinö Linnan** *Sotaromaani*. (*STT*)

Svinhufvudin muistosäätiö palkitsi Lotta-teoksen

Helsinki Annika Latva-Äijö on saanut tämänvuotisen P. E. Svinhufvudin muistosäätiön kirjallisuuspalkinnon teoksestaan *Lotta Svärdin synty* (Otava).

Palkintopuheessaan säätiön puheenjohtaja **Eino Jutikkala** luonnehti Latva-Äijön teosta tieteellisesti arvokkaaksi, lukuelämyksiä tuottavaksi ja uusia näkökulmia lottien historiaan avaavaksi.

– Vaikka teos on kirjoitettu yliopistolliseksi väitöskirjaksi, se soveltuu myös laajemmalle lukijakunnalle perusteokseksi Lotta-liikkeen historiaan. (*STT*)

Muusikkojen liitto palkitsi Maria Kalaniemen

Helsinki Harmonikkataiteilija ja säveltäjä **Maria Kalaniemi** sai Suomen muusikkojen liiton tämänvuotisen tunnustuspalkinnon. Palkinto on 2 000 euroa.

Vuonna 1964 syntynyt Maria Kalaniemi on Muusikkojen liiton mukaan kansainvälisen huipputason muusikko ja lahjakas säveltäjä, joka on kehittänyt oman ilmaisunsa monista musiikkityyleistä.

Hänen maineensa perustuu ainutlaatuiseen herkkyyteen esittävänä taiteilijana ja pitkälle vietyyn virtuositeettiin soittimen hallinnassa, perusteluissa todetaan.

Muusikkojen liitto kehuu erityisesti Kalaniemen kehittämää tapaa käyttää musiikissaan harmonikan melodiabassoversiota, joka ei ole aiemmin ollut harmonikan soittajilla käytössä taidemusiikin ulkopuolella.

Kalaniemi on Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston harmonikansoiton lehtori. Hänen uusin työnsä on Kansallisteatterin Niskavuoren nuori emäntä -näytelmän musiikki. (*STT*)

Tor Wennström

Outi Heiskanen

Kimmo Mäntylä

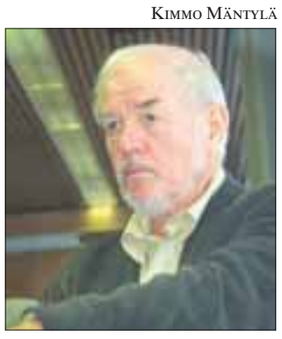

Ralf Långbackalle

Heiskanen ja Långbacka uudet akateemikot

Helsinki Tasavallan presidentti myönsi tiistaina taiteen akateemikon arvonimen taidegraafikko **Outi Heiskaselle** ja teatteriohjaaja **Ralf Långbackalle**.

Akateemikon arvonimi voidaan myöntää erittäin ansioituneelle taiteenharjoittajalle. Samanaikaisesti akateemikon arvonimi voi olla korkeintaan kahdeksalla taiteenharjoittajalla.

Taiteen akateemikoista kuolivat tänä vuonna teatteriohjaaja **Vivica Bandler** ja kuvanveistäjä **Kain Tapper**. Muut taiteen akateemikot ovat säveltäjä **Erik Bergman**, muotoilija **Bertel Gardberg**, elokuvaohjaaja **Rauni Mollberg**, kirjailija **Paavo Haavikko**, arkkitehti **Juha Leiviskä** ja kirjailija **Veijo Meri**.

Heiskanen on moneen kertaan palkittu ja tunnustettu kuvataiteilija. Hän on myös näkyvä taitelijahahmo.

Långbackan sanotaan jättäneen pysyvän jäljen Suomen teatterihistoriaan. Ohjaajana hän on työskennellyt sekä suurissa että pienissä ammattiteattereissa. (*STT*)

Animaatiomusikaali sai tuotantotukea

Helsinki Suomen elokuvasäätiö on myöntänyt vuoden viimeiset elokuvatuet.

Tuotantotukea 48 400 euroa sai muun muassa **Hannu Lajusen** käsikirjoittama animaatiomusikaali *Tango Finlandia*, jonka Lajunen ohjaa, lavastaa ja puvustaa yhdessä **Tomi Riioheimon** kanssa. Tangoiltamista syrjäisessä baarissa kertovan animaation on määrä tulla ensi-iltaan lokakuussa.

Tuotantotukea sai lisäksi 70 000 euroa **Tarja Mattilan** käsikirjoittama ja ohjaama Amer-Tupakan työntekijöistä kertova dokumentti *Tupakkatytöt*.

Myös **Mikko Pielan** käsikirjoittama ja ohjaama dokumentti *Väinö Auer – Läpi vetisen suon* sai 60 000 euroa.

Kaikkiaan tuotantotukea sai seitsemän lyhyt- tai dokumenttielokuvaa. (*STT*)

Teijo Määttänen

Kajaanissa pari viikkoa sitten järjestettyyn mielenosoitukseen kulttuurilaitosten puolesta osallistui viisisataa henkeä.

Kaikilla hyvä tahto

Kajaanin kulttuurilaitosten talousahdinkoon ei vielä löydetty lopullista ratkaisua

Sinikka Viirret

Ratkaisua Kajaanin kulttuurilaitosten rahoitusvajeeseen ei vielä syntynyt neuvottelussa, joka käytiin opetusministeriössä tiistaina.

Sekä ministeriön että Kajaanin kaupungin edustajat kiittelevät keskusteluissa vallinnutta hyvää henkeä. Päätökset aiotaan tehdä alkuvuodesta.

Kumpikaan osapuoli, kaupunki ja valtio, ei vielä sitoutunut mihinkään.

”Oikein hyvä keskustelu, hyödyllinen tapaaminen”, opetusministeriön ylijohtaja **Riitta Kaivosoja** sanoo.

”Kaikilla tuntuu olevan yhteinen tahto edistää kulttuuritoimintaa myös tulevaisuudessa Kainuussa ja Kajaanissa.”

Helmikuussa Kajaanin kaupunginteatterissa saa ensi-iltansa Ilkka Laasosen ohjauksena Laura Ruohosen näytelmä Olga, jossa nimiroolin näyttelee Leena Suomu. Johannes Korpijaakko esittää Rundista.

Kulttuuriministerin lähtökohtana on Kaivosojan mukaan se, että ministeriö tarkastelee Kajaanin kulttuuritoimintaa kokonaisuutena.

Siihen kuuluvat teatterin ohella myös museot ja muun muassa Pohjoinen tanssin aluekeskus.

”Uskon kyllä, että tästä päästään eteenpäin.”

”Odotellaan ensin eduskunnan lopullinen päätös ensi vuoden talousarviosta.”

Kaivosoja pitää tärkeänä, että tilanne saadaan ratkaistuksi jo tammikuun aikana.

”Taidelaitosten pitää pystyä jatkamaan toimintaansa.”

”Ei ministeriö tue vuoden projektia”

”Olen iloinen siitä, että neuvottelussa oli selkeästi voimakasta tahtoa löytää yhteinen ratkaisu”, teatterinjohtaja **Ilkka Laasonen** kommentoi pitkähköä palaveria, liki paritunteiksi venynyttä neuvottelua.

”En ollenkaan turhana reissuna pidä. Saatiin kerrottua, mitkä ne meidän erityisolosuhteet ovat.”

Hän sanoo suhtautuvansa nyt luottavaisesti tulevaisuuteen.

”On se ajatuksellisesti nyt ihan eri mallilla kuin muutama viikko sitten.”

”Kajaanin on nyt tehtävä omia selvityksiä, omat poliittiset päätöksensä. Ministeriö edellyttää Kajaanilta kokonaispakettia.”

Laasonen viittaa Kajaanissa laadittavaan palvelustrategiaan, jossa tarkastellaan muun muassa sitä, millä volyymillä kaupunki satsaa tulevina vuosina kulttuuriin.

”Se kiinnostaa ministeriötä kauheasti. Ei ministeriö lähde tukemaan yhden vuoden projektia.”

Teatterin tulevaisuuden kannalta Laasonen pitää olennaisena sitä, että alueteatterille löydetään kestävä ratkaisu.

”Se on Kajaanin teatterin kohtalonkysymyksiä. Se tarkoittaa sitä, miten paljon valtio on valmis satsaamaan toiminnan vakiinnuttamiseen ja rahoitusosuuden saamiseen sellaiseksi, ettei aluetoiminta rasita kaupunkia.”

”Ei ole lisättävää”

”Ei ole mitään lisättävää”, teatterinjohtajan puhelimessa antamia kommentteja vierestä kuunnellut sivistysjohtaja **Risto Brunou** sanoo.

”Katsotaan sitten, kun uusi valtuusto kokoontuu”, hän vastaa kysymykseen lisäbudjetin käsittelyaikataulusta.

Opetusministeriöstä neuvotteluun osallistuivat ylijohtajan lisäksi erityisavustaja **Seija Turtiainen**, taide- ja kulttuuriperintöyksikön päällikkö **Risto Ruohonen**, ylitarkastaja **Katri Santtila** ja ylitarkastaja **Päivi Salonen**. Santtila on teatterialan ja Salonen museoalan esittelijä.

Kajaanista neuvottelemassa olivat teatterinjohtajan ja sivistysjohtajan lisäksi kaupunginjohtaja **Erkki Vähämaa** ja Oulun läänin taidetoimikunnan puheenjohtaja **Vesa Kaikkonen**. Vähämaata ei tavoitettu kommenttia varten.

Kuudes Harry Potter -kirja valmis

Englanninkielinen alkuteos julkaistaan heinäkuussa

STT–AFP
Helsinki

Harry Potterin seikkailujen ystävät ovat saaneet mukavan joululahjan. Kuudes Harry Potter -romaani on valmistunut, ilmoitti kirjasarjan äiti **J.K. Rowling** internetsivuillaan tiistaina.

Uuden Potter-kirjan englanninkielinen alkuteos julkaistaan 16. heinäkuuta 2005, kertoi puolestaan uutistoimisto AFP.

Rowlingin oli alun perin määrä kertoa tieto romaanin valmistumisesta vasta joulupäivänä. Hän kuitenkin päätti aikaistaa tiedon julkistamista, jottei Potter-tietojen odottelu sekoittaisi fanien joulua.

– Olen tyytyväinen (kuudennen Potter-romaanin) lopputulokseen. Kun olin raskaana, minulla oli runsaasti aikaa vatvoa käsikirjoitusta, Rowling tuumasi brittien yleisradioyhtiön BBC:n mukaan.

Uuden Potter -romaanin englanninkielinen nimi on *Harry Potter and the Half-Blood Prince*. Nimen suora suomennos olisi *Harry Potter ja puoliverinen prinssi.* Teoksen suomenkielinen nimi on kuitenkin vielä auki.

Rowling on paljastanut etukäteen, että kuudennessa Potter-romaanissa eräs tarinan päähenkilöistä kuolee.

Kirjailija ei kuitenkaan ole antanut vihjeitä siitä, kuka tämä uhri on.

Potter-suomennosten kustantaja Tammi ilmoitti tiistaina, että uuden romaanin suomennetun version julkaisuajankohta on vielä auki.

Ajankohta riippuu siitä, milloin Tammi saa alkuteoksen suomennettavaksi.

J.K. Rowling on kertonut, että Harry Potter -kirjasarja tulee sisältämään yhteensä seitsemän romaania.

Sanan säilän kirkasta kalahtelua

Kirjat

Leena Kurki – Antti Eskola: Miehestä mittaa.

Keskustelukirjeitä. 240 s. Kirjapaja 2004.

Asetelma **Leena Kurjen** ja **Antti Eskolan** keskustelukirjeitä sisältävässä kirjassa *Miehestä mittaa* on kutkuttavan haastava: Kurki antaa keskusteluun sytykkeitä, ärsyttää lempeästi ja heittää tulta; ja Eskola puolestaan analysoi, vastaa tyynesti ja kommentoi.

Kurki on Tampereen Yliopiston sosiaalipedagogiikan dosentti ja Eskola saman opinahjon sosiaalipsykologian emeritusprofessori. Teoreettista potkua sanan säilän heiluttamiseen siis riittää.

Leena Kurki on rakentanut kirjeiden aiheet avoimesti kysymysten muotoon ja valinnut sellaisia teemoja, joissa on Eskolan työhistoriaa ajatellen mitä herkullisimpia täkyjä: Mitä elämänkatsomus sinulle merkitsee? Mitä vasemman laidan kirjoituksesi nyt tuntuvat? Voiko kuolemaan oppia?

Aiheet syleilevät maailmaa tieteen, taiteen rakkauden, yhteiskunnan, kielen, vanhenemisen ja kuoleman kautta. Kovin tiukalle tai edes tukaliin tilanteisiin Eskola ei kuitenkaan näiden haasteiden edessä joudu.

Elämänkatsomuksensa taustoista Eskola kertoo 1950-luvun pojasta ja hänen päiväkirjoistaan. Pojalle se merkitsi uskoa, että maailma kehittyy koko ajan parempaan suuntaan. Maaseudun syrjäisessä kylässä kasvaneelle tulevaisuus oli haaste.

Lähellä olivat sotavuodet ja niiden raskaat kokemukset. Mutta Suomesta, suomalaisuudesta ja suomen kielestä Eskolalle tuli tärkeitä asioita. Ne ovat leimanneet hänen elämäänsä koko ajan. Niiden merkityksestä hän puhuu näissäkin kirjeissä läpäisevästi.

Eskolalle vasemmistolaisuus ei ole merkinnyt vain tietyn puolueen kannattamista, vaan elämänasennetta, johon kuuluu vahvasti myös eettisyys. 1970-luvun radikaali sosiologi painotti olosuhteiden muuttamista ihmisen henkisen todellisuuden muuttamisessa. Osaksi ajattelu oli utopiaa eikä Eskolan ole sitä vaikea jälkikäteen myöntää.

Hän erosi kirkosta, jonka koki toisenlaiseksi. Nyt myöhemmin kirkkoon takaisin liityttyään Eskola sanoo, että hän liittyi aivan erilaiseen kirkkoon takaisin; kirkkoon, jossa on suvaitsevaisuutta ja varsin pitkälle se eetos, joka on leimannut hänen ajatteluaan.

Uskosta on tullut Eskolalle tärkeä asia.

”Niin vähäistä kuin uskonnollinen uskoni onkin, luotan, että Jumala on katsonut sen riittävän armoonsa, koska ei ole enempää uskoa minulle lahjoittanut”, hän kirjoittaa. Mutta siinähän uskon ydin kokonaisuudessaan on. Eskola puhuu varovaisesti uskostaan, mutta hyvin luterilaisin äänensävyin.

Leena Kurjella on terävää ajankuvaa, pedagogista viisautta ja painavia puheenvuoroja niin tieteestä kuin erityisesti taiteesta, mutta silti kirjaa lukiessa hän jää jollain tavalla taustalle. Mutta Eskolaa hän inspiroi vahvalla tavalla

Teos on erinomainen kurkistus elämän yhteisiin kysymyksiin naisen ja miehen näkökulmista. Asiansa osaavia ja hyvin tulkitsevia kirjoittajia molemmat.

Risto Kormilainen

Hömppää ikääntymisestä ja rakastumisesta

Kirjat

Jacquelyn Mitchard: Onnen mahdollisuus (Twelve Times Blessed).

Suomentanut Anja Meripirtti. Otavan Stella-kirjat 2004. 560 sivua.

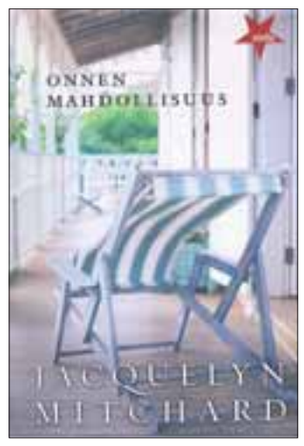

Kirjallaan *Syvä kuin meri* (The Deep End of the Ocean) julkisuuteen kahdeksan vuotta sitten ponnahtanut yhdysvaltalainen **Jacquelyn Mitchard** tuottaa nykyisin kirjoja melkeinpäin vuosittain – mutta ikävä kyllä kiire myös näkyy. Siinä missä Syvä kuin meri näytti vielä riipaisevasti poikansa menettäneen perheen epätoivon ja perheyhteyden rakoilemisen, on Mitchard uusimmissa kirjoissaan mennyt koko ajan kevyempään suuntaan.

Edellinen teos *Rakkauden lait* sentään vielä asetti päähenkilönsä meilläkin julkisuudessa tuttuun kriisitilanteseen: repivään huoltajuuskiistaan, jossa niin oikeuden kuin omaisten pitää miettiä, mikä on aidosti lapsen etu. Uusin, tänä vuonna suomennettu *Onnen mahdollisuus* sen sijaan on oikeastaan silkkaa romanttista hömppää, piehtarointia siinä, rakastaako vai eikö rakasta.

Kun kovin suurta draamaa ei synny siitä, että nainen (True) on 43-vuotias, leski ja yksinhuoltaja ja mies toistakymmentä vuotta nuorempi komea ravintolanpitäjä, Mitchard lisää mausteeksi sen, että mies (Hank) on musta. Hah!

No, suomalaiselta lukijalta menee usko kirjaan jo alkumetreillä, niin täydellisen avutonta on menestyvän yrittäjän Truen käyttäytyminen lumimyrskyssä ja varsinkin sen jälkeen, kun auto suistuu ulos.

Mutta epäilemättä joku tekee kirjasta romanttisen komedian. Niissähän tapaa olla kohtaus, jossa sankari karauttaa paikalle ja sitten katseet kohtaavat, mutta pian kaikki yhtä väärinkäsitystä ja noloja tilanteita.

Sitä paitsi elokuvasta voi tulla oikein hyväkin, jos roolimiehitykset osuvat kohdalleen. Kunnon näyttelijät voivat paikata sen onttouden, minkä Mitchardin onnettoman ohuet henkilökuvat synnyttävät.

Ai niin, tässä kirjassa on myös se pakollinen sympaattinen homopari.

Taru Paavoseppä